

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Psihologie

Varianta 5

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situațiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. De obicei Petre se trezește în fiecare dimineață cu 5 minute înainte de a suna alarma. Ieri dimineață, după ce seara dinainte studiasse până noaptea târziu, nu a auzit ceasul. Această situație ilustrează faptul că intensitatea senzației depinde de:

- a. acțiunea stimulului
- b. starea generală a organismului
- c. gradul de sensibilitate al analizatorului
- d. suprasolicitarea analizatorului auditiv

2. Percepția nu este posibilă fără senzații și nici nu este o simplă sumă de senzații, deoarece reprezintă:

- a. un nivel mijlocit de reflectare a subiectului
- b. un nivel elementar de reflectare a senzațiilor
- c. un nivel superior de reflectare a realității
- d. un nivel elementar de reflectare a subiectului

3. Un cub nu poate fi perceput decât ca având trei fețe, în timp ce la nivelul reprezentării se pot reda toate fețele sale datorită:

- a. panoramizării
- b. proceselor elementare senzoriale
- c. autonomiei gândirii
- d. specificității senzoriale

4. Motivația se caracterizează prin a fi:

- a. totalitatea mobilurilor mijlocite ale algoritimizării
- b. totalitatea principiilor nemijlocite ale regresiei
- c. totalitatea mobilurilor interne ale conduitei
- d. totalitatea mobilurilor reflectate ale proiectivității

5. O excursie la munte în timpul iernii poate fi atractivă pentru Mihai care iubește sporturile de iarnă, dar un supliciu pentru Ana care urăște frigul, ceea ce explică faptul că:

- a. trăirile afective sunt obiective și reflectă cunoștințele persoanei
- b. trăirile afective sunt subiective și reflectă trebuințele, interesele, aspirațiile persoanei
- c. motivele sunt extrinseci și reflectă trebuințele de securitate ale persoanei
- d. motivele sunt exterioare și reflectă trebuințele de cercetare ale persoanei

6. Apariția unui zgomot brusc și neașteptat captează atenția loanei în mod neintenționat, determinând orientarea reflexă către sursa respectivă. Forma atenției care se manifestă este:

- a. voluntară
- b. internă
- c. involuntară
- d. postvoluntară

7. Renunțarea la consumul de mâncare fast food implică efort voluntar. În această situație este vorba despre:

- a. acceptare
- b. amânarea acțiunii
- c. orientarea efortului voluntar în direcția inhibării unei acțiuni
- d. orientarea efortului involuntar în direcția inițierii unei acțiuni

8. Importanța descoperirii a insulinei de către Frederick Banting a rămas în istoria medicinei. Aceasta este expresia unui anumit nivel al creativității denumit:

- a. creativitate expresivă
b. creativitate inventivă
c. creativitate deterministă
d. creativitate inflexibilă

9. Roxana învață pentru a-și satisface părinții și pentru a nu pierde aprobarea lor. Acest fapt se explică prin:

- a. motivație intrinsecă
b. motivație afectivă
c. motivație negativă
d. trebuințe de securitate

10. În situația în care elevul își spune "Trebuie să mă concentrez mai mult", acesta manifestă următoarea formă a atenției:

- a. involuntară
b. internă
c. voluntară
d. postvoluntară

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A.

În coloana din stânga sunt enumerate calități ale memoriei, iar în coloana din dreapta sunt numerotate enunțuri adevărate referitoare la acestea. Scrieți pe foaia de examen asocierile corecte dintre fiecare literă din coloana din stânga și cifra corespunzătoare din coloana din dreapta.

a. Elasticitatea	1. Se referă la capacitatea de a acumula cunoștințe noi organizându-le și reorganizându-le pe cele vechi, de a le depăși sau uita pe cele nefolositoare.
b. Rapiditatea întipăririi	2. Indică gradul de precizie, de corectitudine și acuratețe a celor memorate.
c. Trăinicia păstrării	3. Se referă la capacitatea de conservare corectă într-o formă acceptabilă pe o perioadă îndelungată de timp a celor memorate.
d. Fidelitatea reactualizării	4. Se referă la capacitatea de a engrama conținutul informațional cu economie mare de timp, efort, repetiții.
	5. Se referă la realizarea rapidă promptă a recunoașterii și reproducerii, imediat după stimulare.

12 puncte

B.

Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Limbajul este implicat în evocarea informațiilor necesare prelucrării, iar prin mecanismele gândirii se asigură verificarea ipotezelor și veridicitatea rezultatelor.

Pornind de la textul dat, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați două procese/fenomene psihice la care face referire, în mod explicit, textul. **4 puncte**
2. Precizați trei caracteristici ale unuia dintre procesele/fenomenele psihice menționate la punctul 1. **6 puncte**
3. Construiți un exemplu prin care să ilustrați unul dintre procesele memoriei. **4 puncte**
4. Argumentați, în aproximativ cinci rânduri, faptul că înțelegerea ca funcție esențială a gândirii este importantă, de aceasta depinzând eficiența formării sistemului ierarhizat al noțiunilor. **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, următorul text:

... era destul ca Aleoșa să apară undeva, ca toată lumea să-l îndrăgească. În casa binefăcătorului său, Efim Petrovici Polenov, care-l crescuse, reușise să-i câștige pe toți.(...)Darul de a câștiga dragostea celorlalți era ceva înnăscut la el, făcea parte - cum s-ar zice - din însăși firea lui spontană și lipsită de prefăcătorie. La fel i se întâmplase și la școală, deși ai fi crezut mai curând că se număra printre copiii care stărnesc îndeobște suspiciunea(...). De multe ori, bunăoară, cădea pe gânduri și parcă se închidea în sine. De mic îi placea să se ascundă în câte un ungher și să citească, și totuși, colegii lui îl priveau cu atâta drag, încât din primul moment și până la sfârșit, se putea spune cu drept cuvânt că Aleoșa fusese favoritul clasei. Nu era nici exuberant și nici prea zburdalnic de felul lui, dar îți dădeai seama numaidecât că nu era nici ursuz;

dimpotrivă, avea o fire senină, egală, fără toane. Nu se simțise niciodată îndemnat să-și dea aere. Poate de aceea tocmai niciodată nu se temuse de nimeni, și cu toate acestea băieții vedeau foarte bine că nu-și face nici o fală din tăria lui de caracter, ba le venea chiar să creadă că nici habar n-avea c-ar fi curajos și că nu știa ce înseamnă frica. Uita pe loc orice jignire ce i s-ar fi adus. Nu trecea nici un ceas, și era gata să stea iarăși de vorbă, sau chiar să-i adreseze el însuși cuvântul celui care-l jignise, senin și cu inima deschisă, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, fără a se prefăce cumva c-ar fi avut numai așa, un moment de uitare, ...ceea ce nu putea decât să-i câștige definitiv simpatia copiilor, făcându-i să fie trup și suflet cu el.(...)Aleoșa era de o feciorelnică pudoare, ce mergea până la absurd. Nu putea suporta să audă anumite cuvinte sau discutându-se într-un anumit fel despre femei. Văzând că « Aleoska Karamazov» își astupa urechile de câte ori se pomenea « despre asta», băieții se strângeau buluc în jurul lui, silindu-l să-și ia mâinile de la urechi și strigându-i în față tot felul de cuvinte obscene. Aleoșa se zvârcolea, căutând să se smulgă din mâinile lor, se trântea pe jos (...)suporta însă în tăcere toate umilințele, fără să crâcnească măcar, fără să le adreseze o singură insultă.

(...)fără să fi fost vreodată premiant, se numărase totdeauna printre cei mai buni elevi. Aleoșa nu apucase să-și termine studiile secundare; mai avea un an, când(...) anunță pe nepusă masă că avea de gând să intre la mănăstire.(...) Se vor găsi probabil unii care să riposteze că un obraz rumen, de fapt, nu exclude nici fanatismul și nici misticismul; impresia mea e, însă, că Aleoșa era în fond mai realist decât mulți alții. O, firește că trăind printre călugări nu se putea să nu creadă și el în minuni; după părerea mea însă, minunile nu vor reuși niciodată să-l descumpănească pe un realist. (...)Dacă Aleoșa luase calea mănăstirii, o făcuse numai pentru că în momentul acela era singura cale spre care fusese cu deosebire atras, oferind un ideal sufletului său zbuciumat, acela de a ieși din beznă la lumină. Aleoșa era(...) ceea ce se cheama un tânăr din vremea noastră, adică o fire cinstită, iubitoare de adevăr, un om care căuta cu stăruință adevărul și credea în el și care, purtând în sine acest crez, era hotărât cu tot dinadinsul să lupte pentru el din rășputeri; însuflețit de râvna înfăptuirilor imediate, a faptelor de vitejie, gata să-și jertfească și viața pentru a le împlini. (...)Aleoșa se hotărâse să aleagă o cu totul altă cale decât junimea contemporană, având totuși și el sufletul însetat de aceleași înfăptuiri imediate. Și după ce apucase să reflecteze mai serios și să se pătrundă de credința în nemurirea sufletului și în existența lui Dumnezeu, fără să mai stea pe gânduri, decisese spontan: « Vreau să trăiesc pentru nemurire; nu accept sub nici un motiv compromisuri sau jumătăți de măsură». După cum, dacă ar fi ajuns la concluzia că Dumnezeu nu există și că sufletul nu este nemuritor, ar fi devenit pe loc ateu și socialist.

(F.M. Dostoievski, Frații Karamazov)

Pornind de la textul dat, răspundeți următoarelor cerințe:

- Menționați, conform teoriei lui C. G. Jung, tipul temperamental al lui Aleoșa Karamazov. Precizați, din text, două idei/afirmații prin care să justificați răspunsul dat. **6 puncte**
- Considerați că Aleoșa Karamazov era o persoană care îi ierta ușor pe ceilalți? Precizați, prin apel la text, un motiv prin care să susțineți răspunsul dat. **4 puncte**
- Textul precizează, cu privire la Aleoșa Karamazov, faptul că acesta *era de o feciorelnică pudoare, ce mergea până la absurd*. Menționați, pe baza textului dat, două motive care susțin această afirmație. **6 puncte**
- Prezentați, în aproximativ o jumătate de pagină, caracterul lui Aleoșa Karamazov, conform teoriei lui G.W. Allport, evidențiind o trăsătură cardinală și două trăsături principale ale caracterului acestuia. **10 puncte**
- Formulați un argument prin care să susțineți ideea potrivit căreia *cunoașterea nivelului de inteligență al unei persoane nu este suficientă pentru cunoașterea caracterului său*. **4 puncte**